

Uvod v družboslovno raziskovanje

Osnove komunikološkega
raziskovanja 2010/11

Področja raziskovanja v medijskih študijah

- Raziskovanje medijev in kulturnih industrij
 - Raziskovanje občinstev
 - Raziskovanje medijskih tekstov
-

Kaj je raziskovanje?

Vsakdanje raziskovanje

- intuitivno
- selektivno
- temelji na
"zdravem razumu"
- izhaja iz trenutka

Znanstveno raziskovanje

- osnovano na teoriji
 - sistematično
 - strukturirano
 - načrtovano
 - logično
-

Elementi družboslovnega raziskovanja

1. Kako družboslovci razumejo družbo?
 - Celota družbenih delovanj in razhajanj
 2. Kako družboslovci govorijo o družbi?
 - ▶ Jezik spremenljivk in odnosov
 - ▶ Jezik interpretacij in izkustev
 3. Kakšna je znanstvena metoda?
 - ▶ Formulacija in preizkušanje hipotez
 - ▶ Indukcija vs. dedukcija
-

Koraki znanstvene metode

1. Študij relevantne literature
 2. Formuliranje hipoteze
 3. Razvijanje raziskovalnega načrta
 4. Zbiranje podatkov
 5. Analiza podatkov glede na hipotezo
-

Kratek povzetek

- Ni enotnega načina opredeljevanja družbe
 - Jezik spremenljivk in odnosov ni edini jezik v družboslovju
 - Znanstvena metoda je ključna
 - Težimo k razumevanju in pojasnjevanju družbeno relevantnih pojavov
-

Značilnosti znanstvenega dela

1. ukvarjanje s pojavi, ki so družbeno pomembni/relevantni
 2. predmet raziskovanja povezan z družbeno teorijo
 3. temelji na preiščeno zbranem izkustvenem gradivu
 4. sistematično analizira izkustveno gradivo
-

Cilji družboslovnega raziskovanja

1. prepoznavanje splošnih vzorcev in povezav
 2. preverjanje in izpopolnjevanje teorij
 3. napovedovanje
 4. interpretiranje kulturno ali zgodovinsko pomembnih pojavov
 5. raziskovanje raznolikosti
 6. »dajanje besede«
 7. razvijanje novih teorij
-

Raziskovalne strategije – *Kako raziskujemo?*

- določajo način povezovanja med idejami in izkustvenim gradivom
 - povežejo postopke za zbiranje in osmišljanje podatkov
 - 3 splošni pristopi:
 - 1. Kvalitativne metode** za preučevanje skupnih značilnosti
 - 2. Primerjalne metode** za preučevanje raznolikosti
 - 3. Kvantitativne metode** za preučevanje povezanosti med spremenljivkami
-

Teoretsko/pojmovno voden raziskovalni problem

- a. Iskanje problema v teoriji: kaj so že naredili drugi?
 - b. Identifikacija problema v pojmu ali v vzročno-pojasnjevalni hipotezi
 - c. Pojem razkriva družbeni fenomen, ki v realnosti variira oz. je raznolik;
 - d. Problem zastavlja konkretno vprašanje, hkrati pa vključuje teoretsko relevanco
-

Pozitivističen vs. interpretativen pristop

- raziskovanje družbenega sveta kot "naravne danosti"
 - usmerjeno na preverjanje dejstev "tam zunaj"
 - temelji na empiričnih podatkih, obdelanih s statističnimi metodami
 - cilj je proučevanje vzrokov in posledic
 - empirično gradivo odgovarja na vprašanje oz. hipotezo
 - kako posamezniki interpretirajo družbeno realnost (skozi zgodbe, rituale, imaginacijo)
 - družbena realnost kot nenehen konstrukt, ki se spreminja
 - poudarek na pomenih, tekstih in načinu pripovedi
 - empirično gradivo kot vir za postavljanje vprašanj, konstrukcijo pojmov in teorij
-

Raziskovalne metode

- 1. zbiranje virov:** pregled obstoječe bibliografije o predmetu:
 - ♦ **analize in interpretacije primarnih virov**
 - ♦ **analize in interpretacije sekundarnih virov**
 - 2. analize (uradnih) statistik**
zgodovinska analiza (ne-empirična analiza sprememb, 'pogled nazaj')
 - 3. študije primerov** (proučujemo posamezne konkretne primere; ne smemo posploševati!)
 - 4. ankete, vprašalniki in javno-mnenjske raziskave**
-

Raziskovalne metode

- 5. intervjuji** (nestructurirani, strukturirani, fokusne skupine)
 - 6. opazovanje z udeležbo** (določiti enote opazovanja, beleženje, analiza zapiskov)
 - 7. analiza vsebin in analize tekstov**
-

Empirične metode

	KVALITATIVNE METODE	KVANTITATIVNE METODE
Kult. Industrija	Intervjuji	Vprašalniki
Aktivnosti /vedenje	Opazovanje Intervjuji	Vprašalniki
Teksti	Diskurzivna analiza	Analiza besedil

Razvoj empirične komunikologije v ZDA

- Začetki od 1920 dalje
 - Poudarki:
 - Učinki medijev na posameznikovo vedenje
 - Raba kvantitativnih metod
 - Vrednotna nevtralnost
 - Redukcija komuniciranja na prenos, menjavo
-

Spodbude za razvoj

- Večja razširjenost časnikov in nastanek novih množičnih medijev
 - Pojav politične propagande
 - Komerčni interesi - oglaševanje in merjenje občinstev
 - Razvoj javnomnenjskih glasovanj
-

Utemeljitelji/predhodniki empirične komunikologije

1. Harold Lasswell: raziskovanje političnega komuniciranja in propagande
 2. Paul Lazarsfeld: mnenjsko anketiranje, panelno raziskovanje, teorija dvostopenjskega komuniciranja
 3. Carl Hovland: eksperimentalno raziskovanje prepričevanja
 4. Kurt Lewin: raziskovanje vedenja majhnih skupin
-

Naloga 1 – identifikacija problema in metode raziskovanja

□ Znanstveni članek v TIP ali DR

Skupine 1-4: revija TIP

Skupine 5-8: revija DR

□ Določite:

a. Raziskovalni problem

b. Raziskovalni pristop

c. Raziskovalne metode
